

Hakuilmoitus: Kuntien ilmastohankkeet - avustushaku

Avustuksen kohteena oleva toiminta

Ympäristöministeriö avustaa kuntien ja alueiden hankkeita, jotka tähtäävät kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen päästökaupan ulkopuolelle jäävällä taakanjakosektorilla (406/2009/EY) tai kaukolämmön käytön korvaamiseen vähähiilisillä pienenergiantuotannon ratkaisuilla.

Avustus myönnetään valtionavustuslain (688/2001) 5 §:n mukaisena eritysavustuksena sisällöltään ja tarkoitukseltaan rajattuun hankkeeseen. Avustus maksetaan momentilta 35.10.22, Eräät ympäristömenot.

Ympäristöministeriön avustus hankkeen avustuskelpoisista kustannuksista voi olla korkeintaan 70 %, kuitenkin enintään 70 000 euroa per hanke.

Ympäristöministeriö toivoo avustettavien hankkeiden kokonaiskustannusten olevan noin 50 000–100 000 euroa. Kokonaisuudessaan avustusta on suunniteltu jaettavan noin kolme miljoonaa euroa, sillä edellytyksellä, että eduskunta myöntää lisämäärärahan. Mikäli tämän hakukerran jälkeen jää rahoitusta jaettavaksi, järjestetään seuraavat avustushakukierrokset syksyllä 2021 ja mahdollisesti myös keväällä 2022.

Avustus on käytettävä pelkästään avustuksen kohteena olevaan hankkeen toimintaan, eikä sitä saa käyttää miltään osin tuensaajan mahdolliseen muuhun toimintaan. Hankkeen avustuskelpoisista kustannuksista 5 % voi kuitenkin käyttää kunnan tai alueen ilmastotyötä edistävien muiden hankkeiden tai investointien rahoitushakemusten valmistelusta aiheutuviin työvoimakustannuksiin.

Avustusta myönnetään vain sellaisiin hankkeisiin, jotka täyttävät valtionavustuslain 7 §:ssä määritellyt yleiset edellytykset valtionavustuksen myöntämiselle ja lisäksi kaikki seuraavat ehdot:

- Avustuksen hakijana ja saajana on yksi hakijaorganisaatio: kunta, kuntayhtymä, seutukunta, maakunnan liitto tai näiden täysin omistama yhtiö.
- Hanke tähtää kasvihuonekaasupäästövähennyksiin, joista taakanjakosektorin (liikenne, rakennusten erillislämmitys, jätehuolto, työkoneet, F-kaasut, maatalous, pienteollisuus) tai kaukolämmön käytön korvaamisesta aiheutuvien päästövähennysten on oltava merkittävin osa.
- Hankkeen idean on oltava laajalti monistettavissa/skaalattavissa muihin kuntiin/alueille.
- Avustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena. Ympäristöministeriö harkitsee avustuksen tarpeellisuutta muun muassa ottamalla huomioon, kuinka paljon hanke saa muuta julkista tukea, ja toisaalta vaikuttaako avustus jo toteutumassa olevan hankkeen laatuun tai laajuuteen.
- Hanke tuo selkeää lisäarvoa toimijan tavanomaisiin ja lakisääteisiin tehtäviin verrattuna.
- Hankkeen budjetti on sopivassa suhteessa hankkeen laajuuteen ja hankkeen kautta saavutettaviin päästövähennyksiin lyhyellä ja/tai pitkällä aikavälillä.

Esimerkkejä mahdollisesti avustuskelpoisista hankkeista

- **Kunnan sisäisen ilmastojohtamisen käytännöt:** Syvällisen asiantuntija-avun tarjoaminen ilmastoasioiden kehittämiseksi kuntaorganisaation jollain toimialalla tai joillain toimialoilla, jotka ovat sitoutuneet ilmastoasioiden kehittämistyöhön jo hakemusta laadittaessa.

Ilmastotoimien seurannan ja indikaattorien kehittäminen ja niiden tulosten viestintä päätöksentekijöille heitä puhuttelevalla tavalla.

- Hankkeessa hyödynnettävää materiaalia: [Ilmastojohtamisen reseptikirja](#) (motiva.fi) ja [Ilmastonmuutos ja kunnat -tukipaketti](#) (kuntaliitto.fi)
- Esimerkki aiemmin rahoitetusta hankkeesta: [Keravan ym. hanke](#)
- **Kuntien ja yritysten välinen ilmastoyhteistyö:** Kunnan tarjoama tietotaito yrityksille konkreettisista ilmastoratkaisuista ja niiden kustannus- ja brändihyödyistä, kunnan tarjoama tuki yrityksen ilmastotoimien seurannan ja indikaattorien kehittämiseksi, ja kunnan tarjoama ilmastoratkaisujen viestintätuki yrityksille.
 - Hankkeessa hyödynnettävää materiaalia: [valmiita toimintamalleja kuntien ja yritysten väliseen ilmastoyhteistyöhön](#) (hiilineutraalisuomi.fi)
 - Esimerkki aiemmin rahoitetusta hankkeesta: [Kaarinan kaupungin hanke](#)
- **Kuntalaisten ilmastotyön vauhdittaminen:** Kuntalaisten hyvien ilmastoratkaisujen kannattavaksi, helpommaksi tai jopa automaattiseksi tekeminen jossain konkreettisessa teemassa. Kestävien elämäntapojen kokeilut esimerkiksi ruokailuun tai muuhun kulutukseen liittyen
 - Hankkeessa hyödynnettäviä valmiita viestintämateriaaleja kuntalaisen ilmastotyön vauhdittamiseksi [KIVAT-hanke](#) (ekokumppanit.fi/KIVAT)
 - Esimerkki aiemmin rahoitetusta hankkeesta: [Joensuun hanke](#)
- **Liikenteen päästövähennyskeinot:** Koordinointi- ja edistämistyö liittyen etätyömahdollisuuksien parantamiseen, liityntäpysäköintipaikkojen edistämiseen ja liikkumissuunnitelmien käyttöönottoon. Suunnittelu- ja edistämistyö liittyen latauspisteisiin. Kuntalaisten osallistamistyö liittyen kevyen liikenteen väylien parannuksiin. (Pois lukien tavanomaiseen ja lakisääteiseen kaavoittamiseen liittyvät tehtävät sekä kulkuneuvo- ja infrastruktuurihankinnat ja -vuokraukset)
 - Esimerkki aiemmin rahoitetusta hankkeesta: [Kotkan ym. hanke](#)
 - Omaisuuden hankintojen ja investointien osalta avustusta voi hakea Traficomilta.
- **Työkoneiden päästövähennykset:** Työkoneiden hankintojen kriteerien kehittäminen (esim. kriteerit ja pilotointi). Kunnan tarjoamat/tilaamat koulutukset yrityksille ja kunnan koordinoimat pilotoinnit (liittyen esim. ajosuoritteiden vähentämiseen, hyvään työnsuunnitteluun ja energiatehokkaaseen ajotapaan). Muu suunnittelu-, selvitys-, koordinointi- ja edistämistyö. (Pois lukien laite- ja kulkuneuvohankinnat)
 - Hankkeessa huomioitavaa: [Päästöttömien työmaiden green deal](#) (Sitoumus2050.fi)
 - Esimerkki aiemmin rahoitetusta hankkeesta: [Tampereen hanke](#)
- **Öljylämmityksestä luopuminen:** Suunnittelu- ja edistämistyö liittyen kunnan omien rakennusten erillisöljylämmityksestä luopumiseen. Koordinointi- ja edistämistyö yksityisen rakennuskannan erillisöljylämmityksestä luopumisen osalta, esimerkiksi öljylämmityskannan inventointi ja öljylämmityksestä luopumisen suunnittelu, avaimet käteen -palveluista tiedottaminen asukkaille, asukkaiden yhteishankintojen koordinointi, rahoituslähteiden ääreen ohjaaminen ja tiedon tarjoaminen energiamuodon vaihdon kannattavuudesta. (Pois lukien laitehankinnat)
 - Esimerkki aiemmin rahoitetusta hankkeesta: [Päijät-Hämeen liiton hanke](#)
 - Varsinaisten laitehankintojen ja -investointien osalta avustusta voi hakea asuinrakennuksille Pirkanmaan ELY-keskukselta ja kuntien rakennuksille ARA:sta
- **Energiatehokkuuden edistäminen:** Suunnittelu- ja edistämistyö liittyen kunnan omistamien rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen, esimerkiksi automaatioiden tai korjaustöiden suunnittelu (pois lukien varsinaiset laite- tai korjauskustannukset). Koordinointi- ja edistämistyö liittyen rakennusten energiatehokkaan käytön palkitsemiseen. Koordinointi- ja edistämistyö liittyen yksityisen rakennuskannan energiatehokkuuden edistämiseen, esimerkiksi avaimet käteen -palveluista tiedottaminen, rahoituslähteiden ääreen ohjaaminen, tiedon tarjoaminen kustannussäästöistä ja elämäntapakokeilut.
 - Hankkeessa hyödynnettävää materiaalia: [Energiatehokkuussovellus](#) (enni-sovellus.fi)
 - Esimerkki aiemmin rahoitetusta hankkeesta: [Helsingin ym. hanke](#)
 - Energia-avustusta asuinrakennusten energiatehokkuutta parantaville korjaushankkeille voi hakea ARA:sta
 - Energiatukea voi hakea Business Finlandilta

Hakemus voidaan hylätä, mikäli hanke koostuu pelkästään seuraavista elementeistä

Sen sijaan tällaiset elementit voivat yhtenä osana tukea osaltaan kokonaishanketta

- Pelkkien yleisten ilmastoasioihin liittyvien tilaisuuksien tai yhteistyöverkoston järjestäminen
- Kulutuksen, hävikin tai päästöjen mittaaminen hankkeen pääroolissa, ilman jatkotoimenpiteitä tai vain vähäisin jatkotoimenpitein
- Selvityksen tekeminen tai tilaaminen ilman jatkotoimenpiteitä
- Ilmastokoordinaattorin palkkaaminen ilman, että hankkeelle on määritelty konkreettisia ilmastotoimia joista aiheutuisi pitkällä aikavälillä päästövähennyksiä
- Taidekampanjat ja kotitekoiset videot

Seuraavista toimista koostuvat kustannukset eivät ole avustuskelpoisia

Nämä toimet voivat liittyä hankkeeseen, mutta näistä aiheutuvat kustannukset on jätettävä hakulomakkeen kustannuslaskelmien ulkopuolelle.

- Toimijan lakisääteiset tehtävät, esimerkiksi monet kaavoittamiseen liittyvät toimet
- Hiilinielujen kasvattamisen edistäminen tai hiilineutraaliustavoitteiden kompensatio-osuudet
- Omaisuuden hankinnat, investoinnit ja vuokraukset liittyen rakennuksiin, infrastruktuuriin, kulkuneuvoihin, tavarihin tai laitteisiin lukuun ottamatta mahdollisten hankkeessa työskentelevien henkilöiden työnteon kannalta välttämättömien laitteiden ja tavaroiden kustannukset hyväksytään yleiskustannuksina.
- Toimet ilman suoria päästövaikutuksia itsessään, kuten kunnan ilmastostrategian tai -suunnitelman valmistelu, ja erilaisten ilmastositoumusten mukaiset selvitykset, suunnitelmat ja raportoinnit (esim. KETS tai SECAP)
- Aiemmissa kokeiluissa ja hankkeissa kannattamattomiksi tai kustannustehokkuudeltaan heikoiksi todetut toimet, kuten kimpakyytien ja kutsupalveluiden edistäminen tai yksittäisten yhteiskäyttöautojen tarjoaminen vain kuntalaisille
- Toimet, joilla on hyvin vähäisiä tai käytännössä olemattomia ilmastovaikutuksia, kuten kasvien istuttaminen, kaupunkiviljelyn edistäminen tai roskien keräämisen edistäminen
- Maakunnan liiton tai muun alueellisen toimijan tarjoama tuki kaikkien alueen kuntien yleiseen ilmastotyöhön, esim. [Keski-Suomen liiton hanke](https://www.keskisuomi.fi) (keskisuomi.fi). Rajauksen syynä on tähän tarkoitukseen suunnitteilla oleva oma avustushaku. Maakunnan liitto tai muu alueellinen toimija voi kuitenkin hakea avustusta johonkin muuhun selvärajaiseen ja sektorikohtaiseen ilmastohankkeeseen tämän avustushaun kautta, ja tähän hankkeeseen voi sisältyä yhteistyötä alueen kuntien kanssa, esim. [Päijät-Hämeen liiton hanke](https://www.paijat-hame.fi) (paijat-hame.fi)

Mikäli ympäristöministeriö katsoo avustuksen kohdistuvan taloudelliseen toimintaan, sovelletaan lisäksi EU:n valtioneuvoston päätöksen (2013/2013) vähämerkityksellisestä de minimis -tuesta (komission asetus (EU) N:o 1407/2013) sekä kyseisessä asetuksessa säädetyt ehtoja mm. tuen enimmäismääristä ja tuki-intensiteetistä. Avustuksen saajan eri lähteistä saaman de minimis -tuen kokonaismäärä ei saa ylittää 200 000 euroa kolmen peräkkäisen verovuoden kuluessa (komission asetus 1407/2013). Taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan sellaista organisaation toimintaa, jossa on kyse tavaroiden tai palvelujen tarjoamisesta tietyillä markkinoilla. Merkityksellistä ei esimerkiksi ole, missä oikeudellisessa muodossa toimintaa harjoitetaan tai onko toiminnalla tarkoitus tuottaa voittoa.

[Lisätietoja EU:n valtioneuvoston päätöksistä](https://tem.fi) (tem.fi).

Avustuksen hakeminen

Haku alkaa 1.12.2020. Hakemusten tulee olla perillä ympäristöministeriön kirjaamossa **5.2.2021 klo 16.15 mennessä**. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei huomioida.

Avustusta voi hakea **ainoastaan sähköisellä hakulomakkeella**, josta hakemus ohjautuu suoraan ympäristöministeriön kirjaamoon. Avustus myönnetään hakulomakkeella annettujen tietojen perusteella. Lomakkeen tulee olla täytetty huolellisesti ja selkeästi.

- [Hakulomake](#)
- [Hakijan vakuutukset hakulomakkeessa -mallipohja](#) (doc)
- Kuntien ilmastohankkeet -avustuksen hakemisesta järjestetään kaikille avoin webinaari 10.12. klo 13-14. Viimeistään edellisenä päivänä ilmoittautuneille lähetetään Teams-kalenterikutsu. [Ilmoittautumislinkki tilaisuuteen](#) (lyyti.fi)

Avustuksen hakijana ja saajana voi olla kunta, kuntayhtymä, seutukunta tai maakunnan liitto, näiden täysin omistama yhtiö tai näistä muodostuva konsortio. Hakijan tulee olla oikeushenkilö. Yhteistyö muidenkin toimijoiden kanssa on sallittua ja toivottavaa. Konsortiohankkeissa avustuksen saajana on yksi hakijaorganisaatio, joka on vastuussa avustusta saavan hankkeen toteutuksesta ja valtionavustuslain ja avustuspäätöksen mukaisista velvoitteista. Hakemuksessa tulee eritellä, kuinka konsortiohanke toteutetaan ja miten konsortion osapuolet osallistuvat hankkeen toteuttamiseen.

Kultakin kunnalta, kuntayhtymältä, seutukunnalta, maakunnanliitolta tai näiden täysin omistamalta yhtiöltä voi syntyä kustannuksia vain yhteen hankkeeseen kullakin avustushakukierroksella. Vain yksi hakemus kunnasta hyväksytään, eli sekä kuntaorganisaatio että kyseisen kunnan omistama yhtiö eivät voi lähettää erillisiä hakemuksia.

Oma rahoitusosuus voidaan toteuttaa omana työnä, mutta tällöin hankkeen toteuttajan tulee selvästi pystyä osoittamaan raportoinnissaan, että hankesuunnitelman mukaiset työtunnit on käytetty haettuun hankkeeseen (esim. tuntikirjanpidon kautta). Osa hankkeen jäljelle jäävästä rahoitustarpeesta voi koostua myös muusta julkisesta tuesta. Valtionavustuslain (688/2001) 6 §:n mukaan valtionavustus ei kuitenkaan saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää.

Päätösten tekeminen

Mikäli avustusehdot täyttäviä hakemuksia saapuu enemmän kuin määrärahaa on jaettavissa, ympäristöministeriön ja tarvittaessa muista asiantuntijaedustajista koostuva asiantuntijaneeli pisteyttää avustushakemukset ja asettaa ne paremmuusjärjestykseen. Ympäristöministeriö tekee hakijoille hakuajan päätyttyä kirjallisen valtionavustuspäätöksen, myönteisen tai kielteisen.

Avustusta on mahdollista myös myöntää vähemmän kuin mitä on haettu. Päätökset pyritään tekemään 11.3.2021 mennessä.

Hylkäämisperusteet

Avustushakemus hylätään, jos se on:

- saapunut määräajan jälkeen
- selvästi toteuttamiskelvoton
- avustusehtojen vastainen tai
- selvästi puutteellinen.

Arviointiperusteet

Avustusten kohdentamiseen käytettävä arvioinnin pisteytys (yhteensä enintään 100 pistettä):

- Hanke tuottaa mahdollisimman tehokkaita ja tarkoituksenmukaisia keinoja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen kunnassa/kunnissa (max. 30 p)
- Hanke tuo hyviä ilmastokäytäntöjä osaksi kuntaorganisaation/-organisaatioiden tavoitteellista ja jatkuvaa toimintaa (max. 30 p)
- Hankesuunnitelma on täsmällinen ja toteuttamiskelpoinen, ja siinä on tarvittavilta osin hyödynnetty jo tehtyjä materiaalipaketteja ja huomioitu aikaisemmista hankkeista ja kokeiluista saatuja oppeja (max. 15 p)
- Hankkeen budjetti on sopivassa suhteessa hankkeen laajuuteen ja hankkeen kautta saavutettaviin päästövähennyksiin (max. 15 p)
- Hankkeessa tehdään yhteistyötä toisten kuntien tai kuntaorganisaation ulkopuolisten tahojen kanssa (max. 10 p)

Hankkeen toteutus ja maksatus

Hanke voi alkaa aikaisintaan 1.5.2021 ja sen tulee päättyä viimeistään 30.11.2022, mutta muutoin hankkeen ajankohta on hakijan itsensä päätettävissä.

Avustettavan hankkeen rahoitus myönnetään toteutuneita kuluja vastaan. Avustuskelpoisia kustannuksia ovat avustushakulomakkeessa ilmoitetut kustannukset niiltä osin, kuin ne vastaavat tässä avustushakuilmoituksessa ilmoitettuja rajauksia.

Hakijat, jolle avustus on myönnetty, sitoutuvat antamaan selvityksen valtionavustuksen käyttämisestä (erillinen kirjanpito), raportoimaan hankkeen edistymisestä aina ennen avustuksen takautuvaa maksatusta, ja julkaisemaan hankkeensa tulokset hankkeen päätyttyä.

Tarkemmat ehdot kuvataan avustuspäätöksessä ja [Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset -liitteessä](#).

Hakumenettelyssä sovelletaan ensisijaisesti hakuilmoituksessa ilmoitettuja edellytyksiä ja toissijaisesti Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset -liitettä.

Lisätietoja

Erityisasiantuntija Miia Berger, miia.berger@ym.fi (hankkeiden sisältöön ja arviointiin liittyvät asiat)

Suunnittelija Jenni Hepo-oja, jenni.hepo-oja@ym.fi (hankkeiden kustannuksiin ja raportointiin liittyvät asiat)

Liite

[Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset](#)